

CYBERLEKCJE 3.0

Karta pracy: Plagiat – czyn zabroniony

Materiał pomocniczy „Plagiat – czyn zabroniony”

Internet w swoich zasobach zawiera bogaty wybór materiałów przydatnych w poszerzaniu wiedzy. Szybkość przekazu informacji oraz dostęp do sieci pozwala na dzielenie się swoją wiedzą i umiejętnościami z internautami z każdego zakątka świata. Zasoby sieciowe są bardzo urozmaicone pod względem formy i treści. W Internecie znajdują się np. materiały tekstowe, filmowe, audio. Biblioteki cyfrowe udostępniają zbiory z różnych dziedzin, w tym także dzieła międzynarodowych twórców kultury i sztuki.

Każdy użytkownik Internetu może w dowolnym czasie i miejscu skorzystać z bogactwa informacji cyfrowych. Łatwość dostępu do sieci pozwala na szybkie dotarcie do informacji lub większych opracowań bez zbędnych działań związanych z logowaniem lub korzystaniem z dzieł drukowanych dostępnych np. w bibliotece. Oczywiście bardzo ważną umiejętnością, którą należy wykształcić podczas wyszukiwania informacji, jest selekcja i analiza znalezionych zasobów. Wiele z nich posiada bardzo płytką treść i nikłą wartość naukową, często również błędy rzeczowe.

Z zasobów cyfrowych korzystają internauci w bardzo różnym wieku: od najmłodszych dzieci w wieku przedszkolnym, przez uczniów i studentów, po osoby pracujące zawodowo i seniorów. Każda z wymienionych grup poszukuje innego typu informacji.

Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych to bardzo liczna grupa korzystająca z Internetu w celach rozrywkowych, komunikacyjnych, ale także dydaktycznych. Uczniowie wyszukują w sieci potrzebne wiadomości, przydatne do poszerzania wiedzy z konkretnego przedmiotu.

Online przygotowują się do konkursów, szukają inspiracji w rozwoju swoich

CYBERLEKCJE 3.0

Karta pracy: Plagiat – czyn zabroniony

zainteresowań. Ale czy tylko w tych celach uczniowie korzystają ze zasobów cyfrowych?

Niestety, odpowiedź na to pytanie jest wstrząsająca, ponieważ uczniowie często korzystają z cyfrowych zasobów w celu uproszczenia swoich działań związanych np. z odrabianiem prac domowych. Dopuszczają się czynów zabronionych, czyli kopiują twórczość innych osób, podpisując się swoim imieniem i nazwiskiem. Dzieje się tak w przypadku pisania wypracowania zadanego przez nauczyciela lub udziału w konkursach, np. pozaszkolnych, gdy prace są wysyłane do organizatora. Czyny, o których mowa, potocznie nazywane są plagiatem. Chodzi tu o świadome przywłaszczenie autorstwa cudzego utworu (opowiadania, wiersza, obrazu, programu komputerowego itp.).

Wyróżnia się dwa rodzaje plagiatów:

- plagiat jawny – polegający na podpisaniu cudzego utworu swoim imieniem i nazwiskiem lub pseudonimem;
- plagiat ukryty – polegający na dokonaniu reprodukcji cudzego utworu z zachowaniem jego charakterystycznych elementów w postaci bardziej lub mniej przekształconych.

Można więc plagiat nazwać kradzieżą własności intelektualnej, która często dokonywana jest przez użytkowników „po cichu”, bez wiedzy autora lub innych osób.

Plagiat może być dokonany przez przywłaszczenie różnych utworów dostępnych w Internecie, a także utworów drukowanych. Oczywiście można korzystać z dzieł dostępnych w sieci w ramach tzw. prawa cytatu, które dopuszcza wykorzystanie niewielkich fragmentów innych autorów lub twórców. Wiele szkół i uczelni coraz częściej korzysta z programów antyplagiatowych, które umożliwiają sprawdzenie oraz porównanie dzieła

CYBERLEKCJE 3.0

Karta pracy: Plagiat – czyn zabroniony

z innymi utworami, jak też wychwycenie kopiowania i przypisania sobie autorstwa. Współczesne oprogramowanie bardzo łatwo rozpoznaje plagiaty, w tym również takie, w których treści są tylko nieznacznie zmodyfikowane.

Należy więc pamiętać, że plagiat to czyn zabroniony pod względem prawnym, gdyż plagiator podlega grzywnie lub karze ograniczenia lub pozbawienia wolności do trzech lat. Przywłaszczenie cudzej własności jest również naganne pod względem etycznym, ponieważ oznacza kradzież niematerialnego dorobku i własności drugiej osoby.

Źródła:

- Bujas P., Pudo B., (2020), „Dyrektor szkoły wobec plagiatu”, „Dyrektor Szkoły” nr 11, s. 38–41.
- „Warto wiedzieć...”, (2015), „Częstochowski Biuletyn Oświatowy” nr 1, s. 62–63.